

Reactie in eerste termijn op de Gemeentebegroting 2010

Algemeen

Het lezen van de begroting voor volgend jaar heeft iets van een rustmoment in een turbulente tijd. “Rustig te midden van woelige golven”, zei iemand ooit eens. Een turbulente tijd is het vanwege de economische crisis en de gevolgen die die crisis heeft voor de gemeente. Een turbulente tijd is het als we denken aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven en de verwachte korting op het gemeentefonds. Een turbulente tijd is het als we kijken naar de plannen die we voor de toekomst hebben uitgezet en de plannen die we nog binnen het Ommer Motief gaan starten. Een turbulente tijd is het ook gezien de ontwikkeling op weg naar de gemeente als het overheidsloket voor burgers en bedrijven. Een turbulente tijd is het als we kijken naar de organisatie-ontwikkeling. Een turbulente tijd is het omdat we ‘Nieuw voor oud’ concreet gaan maken. Een turbulente tijd is het omdat er gemeenteraadsverkiezingen aan de horizon verschijnen en iedereen zijn territorium weer inneemt en verdedigt. In de tijd waar al deze dingen aan de hand zijn, lijkt de begroting een oase van rust. Maar mede om te voorkomen dat het vanavond een saaie avond wordt, zijn dit jaar ook de Nota Reserves en voorzieningen en het Plan van aanpak ‘Nieuw voor oud’ geagendeerd in combinatie met de vaststelling van de begroting voor volgende jaar. Maar eerst wil ik inhoudelijk ingaan op de begroting.

Ten opzichte van de stappen die we in het verleden hebben gezet in het vervolmaken van de programmabegroting, worden nu enkele vervolgstapjes gezet in de richting van het einddoel. De huidige begroting roept overigens wel de vraag op welk einddoel we concreet voor ogen hebben. Het einddoel is niet een statisch document waarin alleen de jaartallen moeten worden aangepast. Het einddoel is ook niet een overzicht waarin alle tabellen zijn gevuld, ook al gaat het om indicatoren die meer de huidige situatie beschrijven dan de streefwaarden naar de toekomst. Overigens is het ook nu nog niet zo dat alle tabellen correct zijn gevuld, zo bevat de onderste tabel op pagina 136 wel erg weinig informatie en de verwachte explosie in het aantal gewelddelicten in 2013 (op pagina 43) stelt ons niet bepaald gerust. Ook voegt de tabel op pagina 108 weinig toe aan de tabel op pagina 107. Het einddoel moet in onze optiek, een document zijn, waardoor de raad de doelen vaststelt en vastlegt welke ontwikkelingen we voor de komende jaren voor ogen hebben. Als we dan zien dat de doelstellingen zijn gehaald – en dus de tabel voor de toekomst steeds dezelfde indicatoren laat zien – moeten we ons afvragen of er niet moet worden gezocht naar andere doelen en andere indicatoren. Een begroting moet een beeld geven van de ontwikkeling die we in de toekomst willen bereiken en het moet niet alleen laten zien waar we willen consolideren.

Tenslotte een laatste algemene opmerking: de presentatie van de financiële documenten heeft in de loop der jaren aan duidelijkheid en uitstraling gewonnen. Zo ook de

Gemeentebegroting 2010. Des te storender is het, dat kennelijk geen of een onvoldoende redactionele eindtoets heeft plaatsgevonden. Er komen nog opvallend veel stijl- en inhoudelijke fouten voor. Nogmaals: geen hoofdzaak maar niet passend bij een presentatie op dit niveau.

Inhoudelijk

De begroting gaat uit van de situatie op een bepaald moment. Dat leidt ertoe dat niet vooruitgelopen wordt op de opbrengst van de verkoop van de Essent-aandelen, de Nota Reserves en voorzieningen en het Plan van aanpak 'Nieuw voor oud' [9]. Dat is enerzijds een gegeven dat uitgangspunt is geweest bij het opstellen van de begroting, maar anderzijds worden de Nota Reserves en voorzieningen en het Plan van aanpak 'Nieuw voor oud' er nu door de agendering bij betrokken. Wat betreft de verkoopopbrengst van de Essent-aandelen moeten we ons niet rijk rekenen. De verkoop genereert een eenmalige opbrengst, maar het leidt ook tot het wegvallen van inkomsten uit dividend. Het is daarom niet zinvol en ook niet wenselijk om hierop nu al vooruit te lopen. Voor de reserves en voorzieningen en voor 'nieuw voor oud' ligt dat wat anders. Ik kom daar later op terug.

Terecht wordt gesteld dat "ons beleid erop is gericht om structurele uitgaven te bekostigen door de inzet van structurele middelen." [9]. Het baart ons zorg dat het tekort op de uitvoering WWB met een incidentele bekostiging vanuit de algemene reserve is bestreden. Dit komt ons voor als de omgekeerde wereld en bovendien een last voor het volgende college. Waardoor is deze situatie ontstaan en was een andere oplossing niet mogelijk?

Met het wegvallen van NieuwsTV Ommen is een bron van lokaal nieuws en een informatiebron voor de inwoners van Ommen vervallen. Ommen Leeft TV wil die leegte opvullen. Bij de bespreking van de kadernota hebben we, als raad, hierover al gediscussieerd en het is goed dat het initiatief positief wordt opgepakt. Het is daarbij wel een punt dat het bedrag van incidenteel € 15.000 [11] niet toereikend is voor een levensvatbare opzet. We pleiten ervoor om Ommen Leeft TV de kans te geven een goede start te maken en uitzicht te geven op een gezonde toekomst. Het onderzoek naar de mogelijkheid om Ommen Leeft TV te ondersteunen [29] is in dat verband achterhaald. De initiatiefnemers hebben inmiddels al een kostenoverzicht aangeleverd.

Het rijksbeleid en aandacht voor een betere scheiding van afval zijn voor Ommen de uitgangspunten voor het afvalbeleid [33]. In de ons omliggende gemeenten zien we dat de gescheiden inzameling van plastic is ingevoerd. Dit sluit heel goed aan bij de genoemde uitgangspunten. Toch missen we in Ommen initiatieven op dat vlak. Is Ommen van plan om iets te gaan doen aan gescheiden inzamelen van plastic?

In 2009 is gestart met het opstellen van een landschapontwikkelingsplan (LOP) [33]. Een en andermaal hebben we, als fractie, aangedrongen op het voortvarend bezig gaan met het LOP. Als gemeente moeten we niet alleen helderheid geven over de ontwikkelingsrichting voor het toerisme, maar ook de ondernemers in de agrarische sector moeten weten welke

richting Ommen voor ogen heeft als het gaat om de ontwikkeling van de landbouw. We willen er nogmaals voor pleiten om zo snel mogelijk concrete voortgang te bereiken bij het opstellen van het LOP.

De gemeente Ommen laat zich terecht voorstaan op haar unieke natuur. Even terecht wordt gesteld dat een groene leefomgeving bijdraagt aan het welzijn van de bevolking [110]. Onze fractie benadrukt dat hiermee gesteld kan worden dat natuur (en dan niet alleen beeld- en structuurbepalend groen en het gebruiksgroen, maar ook natuurlijk groen) een economische waarde vertegenwoordigt en niet als sluitstuk het kind van de rekening wordt. Ook niet in een tijd dat het economisch “even wat minder gaat”. Met een bomenbeleidsplan en bomenstructuurplan dient het bestuur van Ommen dan ook serieus om te gaan [37].

Ommen is bijzonder gunstig gelegen in het hoofdwegennetwerk van de provinciale wegen [49]. Met alle discussie over de N340, knooppunt Varsenerviaduct, afwaardering N34 en de kwestie Verkeerstroom Noord-zuid zou een gematigder tekst ook denkbaar zijn geweest.

Wat de uitbreiding van parkeergelegenheid in Ommen betreft [49], vinden wij parkeren op niet-gezichtsbepalende plaatsen geboden (dat vinden wij pas echt “kien”); een haalbaarheidsonderzoek naar een verdiepte parkeergarage op de Voormars achten wij in dit verband wenselijk. Overigens is de fractie van de ChristenUnie van mening dat de haalbaarheid van een even uitgekiend parkeerterrein voor vrachtauto’s buiten de bebouwde kom van Ommen dient te worden onderzocht.

De fractie van de ChristenUnie onderschrijft in principe de uitspraak dat de Ommer jeugd optimale ontwikkelingskansen in Ommen moet krijgen om volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen [57]. Tegelijk dient te worden gewaakt om alles binnen de poorten te halen. Ommen moet ook haar eigen grenzen kennen.

De opsomming “wat gaan we voor het onderwijs doen” is ambitieus. Dat zelfs ‘schoolvervoer’ wordt bekostigd [58], lijkt ons bijzonder ambitieus. Wellicht zou een enkele school in Ommen daarmee geholpen zijn. Wij pleiten ervoor de wetgever te volgen die ooit de titel van een wetsontwerp wijzigde in ‘Wet op het *leerlingen*vervoer’. Kortom: scholen worden normaliter niet vervoerd.

Wat wij hiervoor hebben gezegd betreffende de waarde van de natuur, geldt in zekere zin ook voor de cultuur. Als wij de functie van lezen serieus nemen voor de ontwikkeling van onze bevolking, zullen wij ook de financiële gevolgen serieus moeten nemen, ook als deze kosten niet volledig door de openbare bibliotheek van Ommen kunnen worden gedekt. Wij hebben goed begrepen dat ongedaanmaking van de bezuiniging waarmee de bibliotheek enkele jaren geleden is geconfronteerd, de financiële problemen van de bibliotheek structureel oplost. Wel stellen wij deze oplossing uitdrukkelijk afhankelijk van inhoudelijk overleg en duidelijke afspraken tussen de gemeente Ommen en de openbare bibliotheek. We hebben kennis genomen van uw ideeën op dit punt en gevraagd om een meer

oplossingsgericht voorstel. U hebt ons laten weten dat u er nog niet in geslaagd bent om een aangepast voorstel te maken. Dat maakt het voor ons erg moeilijk om een integrale afweging te maken op dit punt. Wel vinden wij het belangrijk om wel de financiële ruimte te creëren om een toekomstvaste oplossing te kunnen doorvoeren.

Wij verkeren in een tijd van economische recessie en de behoefte aan nieuwe woningbouw is momenteel niet erg groot. Maar het getuigt van verantwoord huisvestingsbeleid indien we zorgen voor een tijdig inzicht in de benodigde woningbouw. Uit de PRIMOS-gegevens – en dat zijn dezelfde gegevens als waarnaar het Ommer Motief verwijst – blijkt dat tot na 2030 een toename van de Ommer bevolking te verwachten is. De samenstelling in leeftijdsgroepen verandert; we vergrijzen. Er moet dus bijzondere aandacht zijn voor welke doelgroepen moet worden gebouwd. En Ommen moet daarbij de regie behouden en die niet aan projectontwikkelaars overlaten. Een actueel woonplan is dringend gewenst [64].

Nota Reserves en voorzieningen

Het bespreken van de nota liep en loopt voor een deel parallel met de bespreking van de begroting. We constateren dat er door de Rekenkamercommissie een rapport is uitgebracht dat op een zorgvuldige wijze en in goede samenwerking tussen college, ambtelijk apparaat en raad is opgepakt en heeft geleid tot een nota. Die nota is nu onderdeel van de discussie en de besluitvorming. We constateren dat er bij de reserves en voorzieningen veel aanvullende informatie beschikbaar is gekomen. Een aantal uitgangspunten en beleidskeuzes is verwoord en verantwoord. Er zijn geen grote onregelmatigheden of onjuistheden gevonden. Wel kunnen de uitgangspunten op onderdelen ter discussie worden gesteld. Die discussie wordt ook bepaald door de situatie van het moment. Gegeven de huidige situatie kunnen we ons, als ChristenUnie-fractie, goed vinden in de inhoud van de nota, met daarbij nogmaals de kanttekening dat toekomstige ontwikkelingen om een heroverweging kunnen vragen.

Plan van aanpak ‘Nieuw voor oud’

In het raadsprogramma hebben we al aangegeven dat het niet alleen moet gaan om het introduceren van nieuw beleid, maar ook om het kritisch kijken naar het bestaande beleid. ‘Oud beleid’ dat geen effect meer heeft, niet meer efficiënt wordt uitgevoerd of achterhaald is, moet worden gestopt. Het plan van aanpak is een invulling daarvan. En dat is dan nog net op tijd (of net te laat) als het gaat om dit college en deze raad.

Het idee achter het plan is goed. Wel hebben we een kanttekening gemaakt bij de insteek en de beeldvorming die daardoor ontstaat. In het raadsprogramma gaat het vooral om een heroriëntatie van het beleid. De noodzaak voor die heroriëntatie wordt versterkt door de economische ontwikkelingen en het te verwachten rijksbeleid. Bij die heroriëntatie moeten we niet alleen intern gericht zijn, maar ook kansen die samenwerking biedt, moeten we benutten. Dit geldt zowel in het voorgestelde traject als voor de nieuwe manier van uitvoeren. Dat biedt niet alleen kansen voor een kwalitatief goede uitvoering, maar ook voor een goede personele invulling.

Het plan is op een aantal punten aangepast en dat is een verbetering. Ook het overleg met de OR is op gang gekomen. Wel blijft het punt van de besluitvorming wat ons betreft onderwerp van discussie. We hebben met elkaar afgesproken om zo min mogelijk besluiten te nemen in februari 2010, en dan met name niet over nieuwe ontwikkelingen. In het voorliggende voorstel is sprake van vaststellen door de huidige raad en besluitvorming door de nieuwe raad. Dat lijkt ons dubbel werk. Het is beter om de eerste uitkomsten in februari (als huidige raad) alleen in ontvangst te nemen en ze ter besluitvorming aan de nieuwe raad over te dragen.

Afronding

U geeft aan dat we zeer terughoudend moeten zijn met nieuw beleid voor het volgend jaar [10]. We onderschrijven de noodzaak voor die terughoudendheid, maar toch komen we op een aantal punten tot een andere afweging dan in de Begroting 2010.

Afsluiting

Het vorenstaande is een betrekkelijk technische en in ieder geval een materiële bijdrage aan de discussie over de Begroting 2010 en daarbij betrokken zaken. Wij beseffen dat ondanks al onze plannen en goede bedoelingen deze geen enkel effect hebben zonder de zorgende hand van onze God. Die bijstand bidden wij ons bestuur ook voor het komende jaar toe.

Ommen, 29 oktober 2009.

Raadsfractie ChristenUnie Ommen